

SZÉKESFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

hához hordással vagy postán küldve:
Egy évre . . . . . 6 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt. 50 kr.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor: Megrendeléstől 6 — nem megrendeléstől 8 kr-ért igrtattatik be.

Lapunk számára hirdetések felveznek **Budapest**-ten: Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móríc. **Bécsben**: Opellik L. és Mosse Rudolf.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

93. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) czímzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

— Kéziratok nem küldetnek vissza. —

Közegészségügyünk érdekében.

Ha a családi- s magánéletben az egyesek saját egészségi állapotukra nagy súlyt fektetnek s drága kincs gyanánt gondoskodnak róla, annál inkább fontos az egészségügy általános szempontokból tekintve, midőn nem többé egyesek, hanem az összes polgárság — egy ország vagy város polgárságának közegészségügyi állapota jön tekintetbe. Azért míg egyrészt minden intézkedést, mely az egészségügy előmozdítására czéloz üdvözljük s elősegítjük, másrészt örvendünk a felett, ha egyesek, kik kiválólag ez ügygyel foglalkoznak, tapasztalataikat egybegyűjtve előadják, s hiányok javítása s ujtások létesítése iránti nézeteiket elmondják, a közönség elé terjesztik.

A közegészségügy fokozatos emelkedése az újabb kor vívmányai közé tartozik. Azelőtt habár drága volt is egyesek egészségi állapota, mégis a közegészségre kevés gond fordított. Mindegyik vigyázott ugy, a hogy saját magára, saját köre egészségi viszonyaira, de a közállapotra, a közegészségre kevés fordított. Az államok belátták, hogy az egészségügy fontos az állam mind anyagi, mind szellemi fejlődésére s erélyesen vették kezükben az ügyet; most már napjainkban a törvényhozás s kormányzás fontosabb feladatai közé számíthatók a közegészségügyben teendő intézkedések.

Különösen az utóbbi időkben nálunk is a közegészségi ügy terén csaknem rohamosan hozatnak a fontos intézkedések, törvények, szabályrendeletek stb. — Az egészségügy fontosságát elismerve, örvendünk mi is, mind azon intézkedések felett, melyek ez ügyben tételnek. Miután azonban keretünk s kö-

rünk szűkebb, nem terjedünk az országos intézményekre s tényekre, hanem megmaradunk saját körünkben s e téren felmerült nevezetesebb események keretében mozgunk.

Városunk egészségügyi állapota, mint melynek körében vagyunk — közelről érdekelend bennünket. Egészségügyi viszonyaink ugyan előttünk folytak le, átéltek azokat, mégis sajnosan nélkülöztük, hogy mindedig a nyilvánosság előtt épen semmiféle szakavatott mű sem jelezte koronkénti állapotát, holott a megyei egészségügyről, minden évben terjedelmes s szakavatott mű tételik közé, bocsátatik a nyilvánosság elé.

Ezen hiányon segítve van most, örömmel üdvözljük ezért dr. Fanta Adolf urat, ki a hiányon segített s az eddigieket pótolta. A közegészségügy nekünk is szívünkön fekszik, annak előmozdítására törekszünk, de másrésztl annyival inkább örvendve fogadjuk azt, ha valaki tapasztalatai nyomán nézetek s véleményének ad kifejezést e fontos téren. A parlagon mezőn tehát, mint tudtunkkal első e nemü művet üdvözljük a sajtó alól közelébb kikerült közegészségügyi munkát.

E mű dr. Fanta Adolf városi főorvos műve, mely 53 lapon át városunk népesedési mozgalmának és közegészségügyének 10 évi történetét adja elő 1865—74-ig. Egyszersmind javaslatokat terjeszt elő a közegészség javítása érdekében. A könyv 14 fejezetre van osztva s összehasonlítólág elég részletesen tárgyalja az eddigi közegészségügyi viszonyokat, melyekre nézve adatokat saját tapasztalatai nyomán merített a szerző.

A mű részletei s statisztikai kimutatásai pozitív adatok nyomán vannak összeállítva, melyekkel maga

a szerző rendelkezett. E mellett a kimutatásoknál igen czélszerű összehasonlítási rendszert követett s mindenütt külföldi, részint belföldi adatokkal mutatá ki a nálunk s másutt előforduló halandóság vagy szaporodás közti különbözetet. Ezáltal könnyen érthetővé s élvezhetővé tette a különben nem szakember előtt fád s száraz tárgyat, annyira, hogy városunk minden polgára, ki a közügy iránt szeretettel viseltetik, élvezettel olvashatja e kis füzetet, mely ugyan minden tekintetben nem kimerítő, de szakavatottan irt mű, melynek ezen nagyérdemen kívül, kiváló érdeme az is, hogy uttörő, bár ha nem volna is már az — mégis szerzője kiválólag dicséretet érdemel. — Megemlítjük mint e mű kiváló előnyét azon javaslatokat, melyek a közegészség érdekében tételtek. Ezen javaslatok annyival értékesebbek, mert szakembertől jönnek, s azonkívül, mert a javítások szükségére hosszas tapasztalat eredménye; tehát mit javítandónak ajánl, vagy mire nézve reformot szándékozik behozatni. annak szükségéről szerző már eleve tapasztalat utján meggyőződött.

Érdekesek e műnek részletei általában, mert bennünket, saját közjólétünket, a mi legdrágább, egészségügyünket közel érintő dolgokat tárgyal. Figyelmünket felhívja oly dologra, mely anyagi s szellemi gyarapodásunk egyik alapját képezi.

A közegészségügy városunkra nézve is fontos dolog, mert még e tekintetben sok van, mi mielőbbi reformot vagy intézkedést igényel, ahhoz, hogy a culturepekhez illőleg haladjunk e téren is, még sok kell, ezért minden igyekezetet, mely erre irányul segítségük elő s közreműködjük létesítésén.

Közegészségügyünk érdekében dr. Fanta A. ur által irt füzetben lerakott eszméket jól fontoljuk

TÁRGZA.

A medici Venus.

— Novella. —
(Folytatás.)

Házasságuk két első évében Antalnak elég kevés alkalmá volt ellentmondani neje kívánságainak, miután magát egészen a művészetnek szentelvé, napjait folyvást házi tűzhelye körül tölté, mindazonáltal természeténél fogva minden iga ellen föllobbanó, rosz szemmel nézé nejenek gyanura hajlandó jellemét s mint látható, ostromolva kérdezősködésekkel, nem akart számat adni tetteiről.

Ó egy szóval képes lehetett volna minden gyanut elhárítani, hanem nem akarta, vagy nem tehette, nehogy gyengének látszassék.

Mindegyik saját képzelődése által munkálódott saját boldogtalanságán.

Mire nem képes egy a féltékenység férgétől emésztett nő! Kétség közt lévén nem volt többé nyugta; iparkodott férje lépteit, cselekedeteit s gondolatait is kikémleni. Szerencsétlenségre midőn férje szekrényében kutatott, kezébe jutott egy ironnal rajzolt ábra, mely legszebb női arcot tüntetett elő. Ezen felfedezés tör volt, mely szívében hatott keresztül, arca halavány lett, rázkódttató izgatottság járta át minden tagját

— Óh veszve vagyok rebegé magában — könynyek özőne közt. — Ime képe annak, ki tölem szívét elragadta.

Azon éjen, melyen e felfödözés történt, a legkétségbeesőbb gondolatok nyugtalaníták; azon arczkép szüntelen szemel előtt lebegett, a szépség minden bájaival s egy vetéltárs iránti minden gyűlölettel.

— Nos, követték a hűtlent? — monda másnap dühvel szobaleányának, ki egész sietséggel s aggodalommal jöve — szólj, hogy tudjak mindent azonnal, mert a kíváncsiság megöl.

— Én folyton utánna mentem — felelt a leány, oly távolságban, hogy láthattam, anélkül, hogy ő észrevett volna, egy házba ment föl, s én megvártam; csakhamar egy ifjuval jött vissza, azon Antal ural, kit több ízben láttam ide jönni s mindketten utnak indulván, oly sok utczák s közökön keresztül, hogy végök hosszuk alig volt, mig végre nagy magányos házba tértek be, ide is utánuk mentem, hol egy lépcsőzeten haladtak föl, azután sötét előcsarnokba jutottam, honnan többé őket nem láthattam.

— Óh én szerencsétlen! s mit miveltél azután? beszéld el nekem szaporán minden részleteivel.

— Midőn a házból kijöttem, — monda a leány, — szerencsémre elejém jött egy ismerős asszony, ki előtt nincs titok s a mint kérdezém kié azon ház? s mily egyének látogatják s mit szoknak mivelni ott? ezen kérdéseimre ő kereszteteket vetve magára, hátrált mintha rosz szellemeket látna. Azon házban? mondá hja kedves leányom ott oly különös személyek s alakok jönnek s mennek, kik csak félelmet okoznak. Mult este is oda a legnagyobb titokban nagy szekrényeket szállítottak s egy hosszú beburkolt valamit, mely egy át öltözött nőnek látszott.

— Egy nő! kiáltott Enrietta.

— Valami nagyon rosz dolgon török ott fejüket, folytatá ismerősöm; s ugy látom azok ott gyanus egyének kik nöket rabolnak.

— Ime tehát felfedezve a titok! mintegy örülten törvén ki Enrietta.

— Fel, fel, vedd schavlatom, add kalapomat, s kövess.

— Hová szándékozik menni urnöm? ezen állapotban, melyben jelenleg van?

— Hová? meglepni a hűtlent, azután meghalni.

A véletlen, mely gyakran legkülönösebb, ugy hozta magával, hogy éppen azon időben, melyben Enrietta a féltékenységtől emésztetett, ugyan azon gyanuk kellessenek fel egy másik nő szívében, t. i. Antal ugyan azon barátja nejenél ki a szobaleány előadása szerint a magányos házban Antalunkkal elzárkózott.

Megjegyzendő, hogy az is Antalnak hívatott, mint barátja, s ki ugyanazon jellem, s foglalkozással birt, s kedvelője volt mint ez a festészetnek. Ennek neje Terézia volt, ez volt is féltékeny mint Enrietta. Egy irott jegy jövén esetlegesen kezei közé, melyben talányos szavakkal volt említés téve valamely összejvetelről, arczképről, valamely isteni lényről, mely szinte ennek is gyanuját fölbresztette.

Terézia tudomást szerzett azon magányos házbéli gyanus látogatásokról, valamint azon kőza hírekről ugy, hogy midőn Enrietta utnak indult, ugyan azon időben Terézia is, más utcáról e helyre jött, kisérve egy szolgálótól. Azon szobához, melyben a két barát

H i r d e t é s e k.

Zum Verkauf von Loosen und Staatspapieren gegen monatliche Raten, sucht ein **älteres und bestrenommiertes Bankhaus** für alle Orte, wo es noch nicht oder nicht genügend vertreten ist, vertrauenswürdige und fleißige Personen mit der

AGENTUR

zu betrauen. — Die Bedingungen sind sehr günstig und bei einigem Fleisse ein schönes Einkommen leicht zu erzielen. — Offerte übernimmt das **Bankhaus B. Kramer in Prag**

Egy igen szép és alkalmas
íróasztal sok fiókkal egész jó állapotban, továbbá egy különösen gabonakereskedőknek alkalmas **választógép**, mely mindenféle idegen szemetet és a konkolyt is elválasztja a gabonától. Ugyazint egy igen jó **kukoriczamorzsológép** eladó. Tudakozódhatni Székesfehérvárott

Galgóczy Dániel, gépésznél.

Árverési hirdetmény.

A városkapitányság, mint iparhatóság által ezennel közhírré tétetik, miszerint **Weisz Bernát zálogkölcson üzletében** elhelyezett azon zálogtárgyak, melyek kiváltási határideje lejárt

f. évi november 18-án
d. e. 9 órakor

a kapitányi hivatal közbejöttével **nyilvános árverés**

utján képzénzfizetés mellett az üzleti helyiségben el fognak adatni; miről a venni szándékozók, ugy az érdekeltek betevők oly figyelmeztetés mellett értesítetnek, hogy az árverés napjáig a tárgyat kiválthatják.

Székesfehérvárott, 1875. november 9-én.

Hávrának József,
városkapitány.

Alulírott tudatja a nagyérdemű
közönséggel, hogy az ősz beálltával disznóölésre ugyszintén kívánat szerinti bébe, bármiféle töltelék el-készíték, nemkülönben hármiféle állatok levágását, azok megfőzését elfogadom. Ökör, tehén, juh, birka, kecske, borjú, bárány s mindennemű vadállatok ugymint: dánvad, őz, szarvas, vaddisznó szétboncolását s tisztítását, forrázat avagy porzsólás utján elvállalok, s mint kitanult mészáros azokat a legnagyobb pontossággal s ügyességgel teljesítem, tánczvigalmak, mulatságok, lakadalmok alkalmára is mindennemű ily szakba vágó munkákat a legpontosabb szolgálat biztosítása mellett elvállalok. — Lakásom viziváros olaj utca 52-ik szám (azelőtt *Sereglyes*). — Magamat a nagyérd. közönség szíves pártolásába ajánlván vagyok alázatos szolgálója

Varga György,
Székesfehérvárott.

Dr. Fáykiss
Szepesi kárpát-növény-kivonata.
Egy üveg használati utasítással 75 kr.
Szepesi kárpát-növény-cukorkák.
Egy skatulya hssználati utasítással 35 kr.
Szepesi kárpát-növény-thea.
Csomag használati utasítással 25 kr.

Mell- és -tüdőbetegeknek!
Polgári és katonai orvosok által a legjobb sikerrel használtattak és ajánltattak: köhögés, hurut, rekedtség, köh hurut (számárhurut), náthaláz (influenza), szűkmelliség, lélegzeti bajok, oldalszurás, kifejlett torokgyulladás, tüdőgyulladás, és egyéb kimerítő és gyengítő betegségekben.
E gyógyszerek valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél **Fáykiss József**, gyógyszerésznél, Temesvárott (Józsefváros), továbbá Székesfehérvárott: **Dieballa György** gyógyszerésznél. Pesten: **Török József** gyógyszerésztárban király-utca. Thallmayer B. és társai. Kochmeister Frigyes utódlai. Pécsen: **Sipőcz** gyógyszerésznél.

Zenélő játékszerek.
4-200 darabot játszó, minden hangszert képviselő
zenélő-szelenczék.
2-16 darabot játszó albumok, szívtartók, tárczák, svájcezi házak, téntartók, palaczkok, gyújtóartók, székek, asztalok stb. stb. — mind zenével — melyek kaphatók, s melyekről árjegyzéket bérmentve küld

Heller J. B., Bernben.
(Legnagyobb raktárt tart fadaragványokból.)

Pályázat.

Székesfehérvár községi népiskolájánál megüresedett tanítói állomásra f. é. november 25-ig pályázat hirdettetik.

Évi fizetése 485, illetőleg 425 frt. és egy lakszoba vagy 60 frt. lakbér.

Tannyelv magyar.

A folyamodványok, melyekhez a pályázók erkölcsi viseletét, képzettségét s eddigi alkalmazását tanúsító hiteles okmányok csatolván az iskolaszékhez czimezve — a városi népiskolák igazgatóságához be-küldendők.

Az állomás folyó évi december 1-én elfoglalandó.

Megjegyzendő, hogy a megválasztott arra is kötelezi magát, miszerint hat heti felmondás nélkül állását elhagyni nem fogja.

Székesfehérvárott, 1875. november 10.

Az iskolaszéki elnök megbízásából:
Janny József,
igazgató.

Nyujtsd a szerencsének kezéd!

375,000 állami Mark,
vagy **218,750 o. é. frt. főnyereményt**

nyújt a **legújabb nagy pénz kisorsolás**, mely a magas kormány által engedélyezve és biztosítva van.

Az új terv előnyös beosztása akként van, hogy kevés hónap alatt 7 kisorsolásban **41,700 nyereménynek** bizonyosan ki kell jönni, e között a 375,000 Mark, vagy 218,750 frtos nyeremény is, továbbá:

1 Nyerem. M. 250,000,	8 Nyerem. M. 15,000,
1 " " 125,000,	9 " " 12,000,
1 " " 80,000,	12 " " 10,000,
1 " " 60,000,	36 " " 6,000,
1 " " 50,000,	40 " " 4,000,
1 " " 40,000,	204 " " 2,400,
1 " " 36,000,	412 " " 1,200,
3 " " 30,000,	512 " " 600,
1 " " 24,000,	597 " " 300,
2 " " 20,000,	18800 " " 131,
1 " " 18,000,	stb. stb.

A huzási napok hivatalosan kijelöltettek.
A legközelebbi nyeremény-luzáshoz sorsjegyek kaphatók és pedig:
1 egész eredeti sorsjegy csak 3 frt. 50 kr.
1 fél " " " " 1 frt. 75 kr.
1 negyed " " " " — frt 90 kr.

Minden hozzánk beküldött megbízások **postaküldéssel, utalványozással vagy utánvétellel** a legnagyobb pontossággal lesznek elintézve és minden megrendelő a megrendelt eredeti sorsjegyet tölem kapja meg.

A megrendelésekhez rendszeren egy hivatalos játkertvel szolgálunk, épügy minden buzás után a huzási-lajstromot kértlenül bérmentve megküldjük.

A nyeremények kifizetése **azonnal az állam felelősége mellett** akár postailag, vagy számos összekötötésünk miatt általunk **Oszták-Magyarország** bármely nagyobb piacain is eszközölhetők.

Vállalatunkat mindig szerencse kísérte számtalanszor lőnek különféle főnyeremények az általunk eladottakból kihuzva.
Egy ilyen a **legszolidabb alapon** nyugvó vállalatot az ember mindég a tömeges pártfogás reményében nyit meg, kérjük tehát, hogy a megbízásoknak mindkép eleget tessünk, azokat legkésőbb **november 30-ig** beküldeni sziveskedjenek.

Kaufmann és Simon,
bank- és váltó-üzlete
Hamburgban.

Vesz és elad mindenféle államkötvényeket, vasuti részvényeket, kölcsönjegyeket stb.

U. i. Üzletünk iránti szives bizalmukat megköszönve azt a jövőben is iparkodni fogunk meglegedésre kiérdemelni.

Fentebbi.

A valódi
WILHELM-féle
antiarthicus és antirheumaticus
vértisztító thea
esúz és köszvényellenes gyógyerejének
igazolását feltüntető bizonyítványok egész sorából
a következőket idézzük:

T. Wilhelm Ferencz gyógyszer. urnak, Neunkirchenben.
Hamburg 1874. november 21.
Tisztelt uram! Mély hálára kötelez ön engem jeles Wilhelm-féle vértisztító theája gyógyhatása miatt, mely thea betegségemben dacolt minden más orvosszettel s felülmúl mindazokat.
Bizonyítékul péccstemmel ellátott név aláírásomat közlöm önnel, hogy az ön theája 8 havi használata után, naponkint egy adagot, 7 éves már minden gyógyszerket megpróbált betegségeből a nélkül nyavalyából sikeresen kigyógyított, így annyira, hogy már 14 hó óta régi betegségem legesekélyebb utóbjait sem érzem. Sziveskedjék e levelemet a szenvedő emberiség érdekében nyilvánosságra hozni.
Berger Ignác,
G. C. 4218.

Alulírott bizonyítom, hogy általam személyesen ismert Berger Ignác hamburgi es. k. táviráda-vezető ur ezen bizonyítványt előttem maga kezével alá írta.
Hamburg november 30-án 1874.
(L. S.) **Paravicini Ant. m. k.,**
es. k. jegyző.

T. Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben.
Altenfeld, Felső-Osztrák orsz. 30. novemb. 1874.
Az ön Wilhelm-féle antiarthicus és antirheum. vértisztító theája, melyet én Hofstädter Agost linezi gyógyszerésztárban vettem, nálam rendkívüli hatással működik, méltó a dícséret és ajánlatra, maga orvosunk Dr. Wiekli csodákozik e thea felett, minthogy mintegy egy év óta használtam számtalan gyógyszerket, s ideghajom s köszvénybántalmaim legkevésbé sem javultak, sőt inkább növekedett az most miután 3 csomagot elfogyaszték, közszómon azok javulását Önt üdvözölve vagyok tisztelettel
Kaml Julianna,
háztulajdonosnő Nr. 6.

T. Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben.
Komárom, 30. november 1874.
Legmélyebb köszönetemet nyilvánítom önnek, hogy oly szerencsés valék az ön vértisztító Wilhelm-féle theájából kísérletet tehetni. A jóságos ég vezetett e nagyszerű gyógyszer megismerhetésére, mely thea gyógyított szenvedő bajomból. 12 évig szenvedtem a legnagyobb kínokat, 3 évig fürdőt használtam, egyszóval minden lehetőt s költséges kenőcsök s gőzfürdőköt megkísérték, de bajom sehogy sem javult.
Fogadja ismétellen legnagyobb hála köszönetemet theájáért, óhajtanó, hogy e szer egy háznál se hiányozzék, mert ez maga az orvos.
A sok tudakozásra, mellyel engem gyors felépülésem folytán elhalmoznak, sokakkal kellett uraságod címét tudatni.
Sziveskedjen tehát még 4 csomaggal vértisztító theájából küldeni, melyet városunk kapitányának rendelem.
teljes tisztelettel
Schartner József, építész.
Viz-utca 1196. szám.
III.

Óvás a hamisítás és feleserelés ellen.

Az igazi Wilhelm-féle antirheumatis vértisztítószer csak az első nemzeti Wilhelm-féle vértis. titó thegyárban Neunkirchenben Bécs mellett, vagy általam az újságokban kijelölt raktárakban kaphatók. Egy doboz 8 adagra felosztva, orvosi használati utasítással el-látva 1 frt. bélyeg és pakolás díj 10 kr.

A vevő közönség kényelme tekintetéből a valódi theát kaphatni, **Székesfehérvárott Dieballa György gyógyszerésznél**, Budapesten **Török József**, s **Thalmayer A. és társa** gyógyszer. Tapolczán **Cseby Antal**nál.

„A radhosti általános thea és roznói mohfü-czukorkák“

minden torok-, mell-, tüdő-, szív- és gyomorhajok; ugy sorvadás, köhögés, vérhányás, szűkmelliség, rekedtség és oldalnyílás nemkülönben makacs nátha, szivdobogás, torokiszáradás, büzös éjjeli izzadság és a test, gyomor és idegek gyengesége ellen, különösen ajánlható, melynek kitűnőségéről számos elismerő és dícsérő irat tanuskodik!

Mélyen tisztelt gyógyszerész úr! Örömmel hozom becses tudomására, hogy alkalmam volt mindkét gyógyszerének kitűnő hatását tapasztalhatni. Van ugyanis városunkban egy számos családdal megáldott egyén ki hosszadalmas görs-hurut és gyógyíthatlan étvágy hiány következtében annyira kimerült, hogy életéhez már a legesekélyebb reményünk sem lehetett. E kétségbeesítő betegsége közben úgy sokak, min-magam is az ön kitűnő és hatatos gyógyszerét ajánlottam, Rövid idő múlva teljes örömmünkre a következő kedvező változást észleltük. Görsöshurujta nagymértékben csökkent, ét-vágyát teljesen visszanyeré, s testi ereje tetemesen növekedett. Szegény ember nem képes a jó égnek háláját leróvni, az ön kitűnő gyógyszerének hatásáért.

Tehát melegen ajánlhatom minden hasonló betegségben szenvedőnek a fentebb nevezett két gyógyszer használatát, melyek hatásukat sohasem tévesztendik.

Sziveskedjék részemre postán utánvét mellett 5 csomag theát és 14 doboz mohfüczukorkát küldeni, mely kérésem után maradtam teljes tisztelettel.

Hnizek, Csehország, 1875. május 8.
Krámer J., káplán.

„Radhosti általános thea és roznói mohfü-cselekték“
gyári és szétküldési helye: **J. SEICHERT** gyógyszerésznél **Roznan (Morvaország).**

Főraktár: Dieballa György gyógyszerész urnál Székesfehérvárott.

Raktárak továbbá: Nagy-Kanisán: **Rosenberg F.** gyógyszerésznél. Pécsen: **Sipőcz T.** gyógyszerésznél. Keszthelyen: **Rosenberg J.** néli. Komáromban: **Bellovininál.** Pápán: **Tschuppen A.** nál. Győrött: **Németh Pál** gyógyszerésznél. Tapolczán: **Cseby Antal**nál.

meg s azok valóságát elősegéljük. Csak ennyit kíván maga a szerző is midőn azt írja: „ha olvasómat a közegészségi rendszabályok értékéről meggyőzőm sikerült, ha azon elhatározás támad lelkükben, hogy a közegészség javítására saját körükben közreműködni fognak, úgy céltom teljesen elértem.“ Mi hiszünk, hogy közönségünk a közegészségügy érdekében közreműködand s azon célt ezáltal a szerző — mit munkájában kifizető — elérendi.

Városunk közönsége, ha e kis művet végig olvassa, látni fogja, hogy mennyi hiány van még, melyet javítani kell, mennyi reform hozandó e téren. És pedig a javítások szükségesek, mert a közegészségügy a legfontosabb dolgokhoz tartozik, mely a késedelmet s elodázást keserű következményekkel boszullatja meg.

Dr. Fanta A. ur, ha más hasznot nem tett volna e művével, már az elég, hogy a létező hiányokat teljes valójukba feltárja s azok javítására bennünket figyelmeztetett. Most nem szólnunk arról, hogy csupán tudományos szempontból, már mint statisztikai mű is, mily becses bir. Részletek ismertetésébe nem bocsátkozunk, mert az nem e rovat, hanem a könyvismertetés rovata körébe tartozik. — Végül újra ajánljuk a művet közönségünk figyelmébe.

A tudomány emancipáltjai.

(Folytatás.)

1871-ben világhírűvé lett Del Cin Regina asszony Triestben, ki az ottani városi kórházban, hol állandóan alkalmazva volt, 144 műtetet (s köztük 13 csontficzomot) szerencsés sikerrel hajtott végre. Ritka ügyességének elismeréséül a várositanács 100 Napoleon-aranyat tisztelet ajándékkul s köszönő iratot nyújtott át neki. Azon időben sokan mentek hazánkba is Del Cin asszonyhoz, kinek azután testi épségüket köszönhették. Danzigban dr. Focking asszony a maga idejében szintén terjedt gyakorlatnak örvendett. O is Amerikában tanult.

1873-ban a szultán hölgy osztályai (hárem) számára Warthsworth Mari orvostudornőt hívta meg Uj Hampshire Franklin nevű városából. E hölgy Philadelphiában végezte tanulmányait, azután 4 évig Springfieldben, Massachusetts államban élt mint gyakorló orvos; innét ismét Konstantinápolyba ment mintegy négy évvel ezelőtt, hol a fentebb jelzett állomást nyerte. Hogy mennyire áldást hozó lehet az ő ténykedése itt, mindenki belátja, ki tudja, hogy a szultánon kívül egyetlen férfi és orvos sem lépheti át a hárem küszöbét. — A michigani egyetemen 1871-ben háromszáz hölgy volt az anyakönyvbe jegyezve; míg 1870-ben számuk még csak 30-ra szorított. Mindannyian jó sikerrel vizsgáltak.

Ugyanezen évben bocsátott ki az orosz császár egy rendeletet, mely a következő passzust is tartalmazta: „Tekintettel a kórházakban alkalmazott irtalmas nővérek hasznos és áldásos ténykedésére, a nőknek megengedtetik magukat a sebészi műtétben és a himlőoltásban kiképeztetni, azonfelül női gyógyintézetek melletti gyógyszerárakban akadálytalanul alkalmazha-

volt, két ellenkező lépésen lehetett följutni, melyek sötét előcsarnokban végződtek. Ezen jött fel a két nő, ez a bal, amaz pedig a jobb felőli lépésen. Szívök — mint képzelhetni, — hangosan lüktetett, úgy a helyiség miatt, mely rideg és elhagyottnak látszott, valamint a legközelebb történendő felfedezés félelme miatt.

Lépteket hallának mindketten.

Ki az? kiálltának egyszerre, elfogulva a rettegéstől.

Egy nő! gondolák, ez női hang!

Ó az minden kétség nélkül.

Mindegyik maga előtt egy veszélyes vetélytársat vélvén; közeledni akarának, de félt egyik a másiktól, egymást látni óhajtották, azonban a nagy sötétségtől nem láttak semmit.

A két szolgálóleány az első zajra ijedten, eszeveszetten rohant le a lépcsőkön, hogy a rejtélyes házból mielőbb kiérjenek.

— Előre asszonyom, előre, szóla végre Enrietta egy kis bátorságot szedvén össze.

Mit? hol van Antal? kérdé Teréz, kinél ezer évek tetszett a megszólítás.

— Antal? ah! ön tehát ismeri az én Antalomat? viszonzta az első guny hangon, azt híven, hogy az ő férjét keresi.

Teréz erre lábával topantott.

— Az én Antalom?! meri ön mondani? szégye nelje ön magát becstelen nő.

— Engem becstelennek mondani? midőn szenved nem kell! dühtől habozva, kiálta Enrietta.

tök. Ez volt az első lépés, melyet nemsokára követett a női egyetem megalapítása.

Midőn egykor a londoni „Victoria“ vita-egyletben azon kérdést fejtegették, mily mérvben volna az orvosi tudományok tanulmányozása megkönnyítendő s nők által is hozzáférhetővé teendő, dr. Drysdale, két nagy londoni kórház főorvosa, a leghatározottabban odanyilatkozott, hogy a nők az orvosi hivatás különféle ágazatainak ellátására ugyszólván nélkülözhetlenek. Felhívta kartársait, odahatni minden erejükkel, hogy a szépnembeli orvosnövendékek a tudori rangot is elnyerhessék, mert a közönség ítéllete nem függ attól, hogy hol és mikép szerezte a tanulmányait végzett nő tudományát, de sok tekintetben függ attól, ha tudja, hogy csakugyan bir azon tudományval, mely a tudori rang megszerzésére képesítette. Azonfelül az orvostudorra promovált nők feltétlen alkalmaztatását is sürgette. Ép így nyilatkoztak akkor dr. Crispon, dr. Thompson és még más legjelesebb londoni orvosok.

1872-ben Attkins Luiza asszony, ki Zürichben öt évig tanulta a gyógyászatot és tudori oklevelet is nyert, a birminghami nőkörláz élén álló felügyelő bizottságtól meghívást kapott s az intézet orvosa és titkára lön egyuttal.

Kiváló érdekű leírást olvastunk nem rég a londoni St. Mary kórházról, melyet 1866-ban nők alapítottak nők számára. Az intézet összes orvosi és nemorvosi hivatalnokai nők. Fájdalom, terünk nem engedi, a rendkívül érdekes közleményt csak kivonatossan is ismertetni, azért legyen elég csak annyit mondanunk, hogy ez intézet megbecsülhetlenül áldásos eredményei a férfi- és hölgyvilág legnagyobb háláját és tiszteletét vívták ki az annak élén álló orvosnők: dr. Garrett-Anderson és dr. Hoggan asszonyok részére.

Most Zürichbe menjünk, hol 1864-ben nyerte meg először egy hölgy az engedélyt az orvosi fakultás előadásain, mint hallgató résztvevője, s hol a női orvostan hallgatók száma tíz év alatt oly lihetetlen módon szaporodott, hogy kiknek ez nem tetszett, ugyanezek buzgólkodtak is az egyetem romlását s tönkrejutását jósolni meg. Mily kevéssé sikerült ez nekik, a számok legjobban bizonyítják. 1873-ban a zürichi egyetem rectora, Weisz G. ily jelentést tett: A lefolyt semes terben az itteni főiskola orvostudományi kara 158 férfi és 51 nőhallgatóval birt. Az új semester kezdetén 144 férfi és 24 nőtanuló jelentkezett az anyakönyvbe feljegyeztetésre, (tehát ezek egészen új növendékek voltak). E szerint az akkori 360—380 egyetemi hallgató közül 100 nő volt, s ezekből ismét 75-en tartoztak az orvostudományi, 24 a bölcsészeti, egy pedig a jog- és államtudományi karhoz. — Ez időben a honni egyetemnek is volt mintegy 12 nő látogatója; kiknek azonban száma ma már jelentékenyen szaporodhatott, mert, mint a lapokban annak idején olvasható volt, az orosz kormány rendeletileg megtiltotta orosz nőknek a zürichi egyetem látogatását.

E rendelet okául emlegették egyrészt a zürichi egyetemen uralkodott s zabad politikai élektől való megóvását az orosz nőknek; más oldalról pedig azt vitatták, hogy tervben van az orosz nők számára saját hazájok minden jelentékenyebb városában egyetemekeket alapítani; csak hogy ez mostanig pusztá jó szándék maradt, mert a Sz. Pétervárott régebben fennálló női főiskolán kívül nincs egy sem az országban. A Zürichből elított orosz tanulóknak közül 63-an Strassburgba költöztek, hol azonban nem bocsátatnak az egyetem nyilvános előadásaira, hanem magánoktatás-

— Tehát miért jött ön ide? folytatá Teréz.

— Önnek nem fogom azt számon adni; hanem azt tudom, hogy ön miért van itt: én Antalom keresése végett jöttem.

— Antalom? igaz asszonyom s miért nem? önnek tartozom-e én számolni

— Óh a szemtelen!... s más méltatlan szavakat hallattak mindkét részről.

Mindegyik ifju s féltékeny, mindegyik azt gondolta, hogy vetélytársat talált föl, s a szavakról tettekre s bántalmazásokra került volna a sor.

E közben hangos szavakat hallanak. „Az ottfön levőket le kell tartóztatni a törvény nevében.“

Erre fegyverek zöreje hallatszott, s perlekedő nőink csakhamar egy csoport fegyverestől vétettek körül.

— Hiszen ezek nők! mormogák maguk közt, s így e sötétben! Valami kénmű, mondá az egyik poroszok, ez itt bizonyosan valamely eselszövényes eset lesz.

Véletlen eset lassanként így többet összehozott a sötét folyosón, két nőt kik férjeiket akarják meglepni, s egy hatalom kart, mely a törvény nevében akar elfogatást eszközölni.

— „A betöréshez kell fogni,“ kiálltak — ti a lépcső végére mentek, s ti a folyosó alján álltok meg, s tüzet adtok bárkire is, ki menekülni akar, mi többiek menendünk előre.

(Vége következik.)

ban részesülnek a tanárok lakásain; harminczan pedig Párisba mentek, hol igen szíves fogadtatást nyertek, mert a zürichi egyetemtől kitért erkölcsi bizonyítványokat hoztak magukkal.

Hogy mily komolyan foglalkozik az orosz tanulóknak legnagyobb része tanulmányaival, bár kivételesen, sajnos, megcsúsznak az is, hogy csak a fiatal tanulókkal való érintkezés elpálástolással szolgáljanak a studiumok, bizonyítja egy szentpétervári tudósítás 1874-től e szavakban: Legközelebb ejtettek meg a szóbeli vizsgálatok az orvosbész-akadémia női osztályaiban, s mind a hatvan vizsgálatra bocsátott hallgatót becsülettel állta ki azokat. Mindannyian kivétel nélkül képesítettnek találtak a jövő évi tanfolyamra. — Az orosz sajtó akkor egyetemesen felhívta e ténykörül mény jelentőségére a közfigyelmet.

(Vége következik.)

Hasznos tudnivalók.

Almák eltartása czélszerűen eszközölhető, ha rétegenként előbb kitégetet homokba rakjuk úgy, hogy egyik a másikat ne érintse. Az edény melybe az almát így elrakjuk, légmentes fedéllel látandó el. A homok az almák kipárolgását magába veszi, és így azok száraznak maradnak, és illatjukat megtartják.

Csekély minőségű takarmány javítása. Oly években, midőn a takarmányfélék nem jól sikerülnek, minden módon kell, hogy segíthessünk magunkon. Szalma és rozszalma s hozzáadásával jóval izletesebb lesz. 100 kilogramm szalmaszeccska, mely oly vízzel nedvesített, vagy forráztatott, melyben egy kilogramm só van feloldva, állítólag ugyanazon tápértékkel bírna, mint 300 kilogramm répa. Annyi bizonyos, hogy az ily szalmát ló, szarvasmarha és juh egyiránt szívesen eszi, mi már magában véve nagy nyereség ott, hol sok a szalma. Igen jó és tápláló takarmányt nyerünk, ha kevés lisztet vízzel leforrázunk, a tésztát jól megszózzuk, kellőleg meghigytjük, és a folyadékkal megfelelő mennyiségű szalmaszeccskát meglocsolunk. Ezen keverék néhány nap múlva könnyű erjedésbe jut, melyben a szalma tápláló alkatrészei emészthetőbbé válnak. Ha némi szalma szeccskát keverhetünk hozzá, annál jobb. Az ily keverék mint hizlaló takarmány is használható.

Faoltó viasz. Egy új recept a következő: Végy 1/2 kilogram (28 1/2 lat) sárga viaszot, 1/4 kilogram (14 1/4 lat) juh-fagygyut, 1/4 kilogram közönséges gyantát, 1/4 kilogram vastag terpetint. A viaszt, fagygyut és gyantát előbb olvasztjuk, azután a külön olvasztott terpetint az előbbi főlékony keverékhez keverjük. Tökéletes keverés után az egész folyadékot vízzel telt edénybe teszszük.

Közönség köréből.

Tisztelt szerkesztő ur! Legyen szíves becses lapjának nyílt rovatában jelen soraimnak helyt engedni.

Mult szombatan azaz nov. 13-án délelőtt bementem a helybeli belvárosi laktanyába egy barátomat bevárando, ki messze vidékről jött az ellenőrzési szemlére. A laktanya földszinti folyosóján állva várakoztam a szemle végére, midőn 11 1/2 óra felé bizonyos Ungard X. kapitány ur, — ki valószínűleg a szemle vezetésével volt megbízva —, mérgesen rém néz s követeli, hogy menjek oda hozzá; természetes, hogy ily illetlen felhívásra nem hajoltam s kijelentettem neki, hogy most mi semmi szolgálati viszonyban egymás irányában nem állunk, s hogy én csupán csak egy ismerősömre várom. — Erre a fentisztelet kapitány ur magához rendelte a napos őrmestert, kinek — rém mutatva — azon parancsot adá: „Kergesse ki azon embert rögtön.“ — Valóban szerencsém, hogy be nem csukatott.

Történt pedig ez nem 1850-ben, hanem 1875-ben. Ezek után felkértem az illető parancsnokságot, méltóztassék nevezett kapitány urral megértetni azt, hogy ne törekedjék ily önkényes s jogtalan fellépések által a polgárság és katonaság között amugy is épen nem szívélyes viszonyt elmérgesíteni, mert bizony hasonló esetek ismétlődése alkalmával kénytelenek volnánk legfelsőbb helyen elégtételért folyamodni. Székesfejervárott, 1875. november 14-én.

Udvardy János, ügyvédjelölt.

Megyei és városi hírek.

— **Fenséges asszonyunk,** Erzsébet királyné nevenapját illő tisztelettel ülte meg e hó 19-én városunk közönsége. A püspöki székesegyházban ünnepélyes mise tartott, melyen Pauer János püspök ur pontificált. Jelen volt a misén, a megyei, városi, törvényszéki s helybeli honvédségi s közönségőrségi tisztikar. Ugy a közönség is nagy számmal jelent meg, megünneplendő a szeretett királyasszony nevenapját.

— **Adomány.** Ó cs. apostoli kir. felsége Vajda Ignác polgárdi, római katolikus nyugalmazott tanítónak 50 frt. pénzsegélyt legkegyelmesebben engedélyezett magán pénztárából kifizettetni.

— **Kletzer Feri,** ma szombaton, városunkban hangversenyt tartand. A kitértő zeneművészt közönségünk figyelmébe nem szükség ugyan ajánlanunk, de mégis felhívjuk e hangversenyre közönségünk

figyelmét. Kletzer urral vele van neje Kletzer-Grey Valeria asszony az orosz udvari színház tagja, ki a szavalásban utólrhetlen tökélyt mutat. Kletzer urral van továbbá Bogáthy Elza kisasszony fiatal zongoraművész, Liszt Ferenc tanítványa, kit már közönségünk kedvesen ismer. Ezek közreműködésével tartandó hangverseny élvezetesnek ígérkezik s közönségünket, bátran hívjuk fel, minél számos megjelensre.

— **Színészlet.** Károlyi Lajos színigazgató, a II-ik bérletre bocsátá ki felhívását. E bérlet alatt az itteni műgényeknek megfelelően a legérdekesebb darabok előadását ígéri. A második bérlet hétfőn, illetve nov. 22-én kezdődik, „Petaud király udvara“ operettel. A bérletek ára 20 előadásra: földszinti és első emeleti páholy 60 frt., I-ső rendű zártzék 16 frt., II-od rendű zártzék 12 frt., III-ad rendű zártzék 8 frt.; másodemeleti zártzék 6 frt. A derék színészek támogatását ajánljuk közönségünk figyelmébe.

— **Hymen.** Kontra Imre zámolyi ref. lelkész közelebb vezeti oltárhoz Matyus Emma kisasszonyt Verebről. Áldást és boldogságot kívánunk a fiatal pár szép frigyéhez!

— **Benyiné** közkedvességű színésznők jutalomjátéka csütörtökön lesz. Ez alkalommal „Szegény legény“ című új népszínmű adatik, jó magyar népdalokkal van telve. Közönségünket előre is felhívjuk a kedvenc színésznő jutalomjátékára, hiszszük, hogy a pártolás tömeges leend, s az annyira kedvelt színésznő méltó kiállításában részesülend.

— **A vallás- és közoktatásügyi** magyar királyi miniszter gróf Zichy Pál Ferencz urnak, ama nemes áldozatkészségeért, mely szerint a lóki pusztai tankötelesek számára a József-majornban saját költségén egy megfelelő iskolaépületet emeltetett s egy igen jól díjazott tanítói állomást szervezett, a hazai tanügy nevében őszinte elismerését nyilvánította.

— **Élvezetes hangversenynek** nézünk elé. Ugyanis Becker János ur vezetése alatti világhírű florencezi vonó négyes-társulat a jövő hó elején hangversenyt rendezend városunkban; mely bizonyosan oly gyönyörteljes időtöltést nyújt a zenekedvelők és műértők közönségnek, a minőben vidéken csak ritkán van alkalom részesülhetni. A jegyek előjegyzése iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik, s ez időig Klökner Péter ur kereskedésében közel kétszáz ülőhely iránt tétetett előjegyzés. A ritka műveltet igéző hangversenyre még folyton lehet nevezett kereskedésben előjegyezni.

— **Dr. Neumann Armin** ur által a kereskedelmi törvényekről tartott felolvasások külön füzetben is, megjelennek. A hazai törvénytudományi irodalom e művel nyerni fog annyival is inkább, mert igen szakképzett férfi tollából kerül ki ezen új mű.

— **Színházi műsorozat.** Szombat, nov. 20 kán: „Ördög része,“ énekes vigj. 3 felvonásban. Vasárnap, nov. 21-én: „Betyár kendője,“ népszínmű 3 felvonásban. Hétfő, nov. 22-én: „Petaud király,“ operette 3 felvonásban, második bérlet kezdete. Kedd, november 23-án: „Gilberte,“ francia vigj. 4 felv., itt először. Szerda, nov. 24-én: „Nőnövelde,“ operette 2 felv. és „Egy játszma piquette,“ vigj. 1 felvonásban. Csütörtök, nov. 25-én: „Szegény legény,“ népszínmű dalokkal és tánczszal, bérlet szünet. Péntek, nov. 26-kán: Szünet. Szombat, nov. 27-én: „Három csőrű kacsa,“ oper. 3 felvonásban. Vasárnap, nov. 28-kán: „Cserebogár,“ népszínmű 5 felv., itt először. — A szombatra hirdetett „Petaud király“ című operette a bérlet sikeresebb eszközzése végett hétfőn adatik az új bérlet kezdeteit.

— **Schvarcz Gyulát** a budapesti terézvárosi választókörlet szabadelvű pártja léptette fel képviselőjelöltjének. A választók csütörtökön este alakuló értekezést tartottak, hol Radocza választott pártelnökké, kinek indítványára felvette a „Schvarcz-párt“ nevet. Azután megalakult a pártbizottmány. Erre egy 15 tagu bizottság ment a jelöltért, ki nemsokára a párt körében megjelenéven, viharos éljenzéssel fogadtattott s az elnöki üdvözlő beszédre válaszolván, kijelenti, hogy habár nem volt szándékában e kerületben, mely kiválólag kereskedők és iparosokból áll, kiknek érdekeit ő mint e téren nem szakértő, alig képviselhetné — úgy mond — kellően, fellépni, mindazonáltal meghajolva a nyilvánuló közvélemény előtt, elfogadja a terézvárosi szabadelvű párt képviselőjelöltségét, s vasárnap d. e. 10 órakor a lövöldében tartja meg programbeszédét. — A választásnapja folyó hó 25-ikére tüzetett ki.

— **A „Székesfejevári naptár“** megjelentét mult számunkban jeleztük. Tartalma következő: szokott naptári rész után a mulattató rész következik ebben van: Művészet utczája, költemény Kukoricza Jánostól. Jegying és szemfödél, népies beszély: Fekete Jánostól. Bortal s Tavaszidal, Kőműves Imrétől. Fűred tündére, Láng Sándortól. Végre adomák jönnek. Ezt követi a kalauz. A naptár sokkal tapintatosb összeállítású s változatosb, mint a mult évi.

— **Választások.** A megyei bizottságban megüritült két bizottsági tagi állomás választás után e hó 15-én tölletett be. Csákváron; Lukács Gyula oda való gyógyszerész választott meg. Adonyban pedig Radnich János adonyi tisztartó lett megválasztva, az utóbbi választás ellen azonban az iváncsaiak óvást adtak be, mert e választásra nem hívtak meg.

— **Felolvasás.** Dr. Neumann Armin ügyvéd ur vasárnap f. hó 21-én d. u. 5 1/2 órakor felolvasást fog tartani a kereskedelmi törvényről. Különösen megemlítjük, hogy e felolvasás alkalmából a kereskedősegéd-ek s főnökök közti viszonyról fog értekezni.

— **Színházunkban** az előadások alatt az első számú földszinti páholyban sokszor oly élénk párbeszéd-ek folynak, mint a színpadon. Közönségünk pedig csakis azért jár a színházba, hogy a színpadi előadást nézze s épen nem kíváncsi az első számú páholyban lefolyó párbeszéd-ekre s azokat nem óhajtja hallgatni. Ezért mind a közönség, mind saját érdekükben az első számú páholy látogatóitól esendet kértünk, különösen felvonások közben, midőn a színpadi előadások érdekessége nem igényel semmiféle beavatkozást, még az első páholyból sem, mert ha valamelyik színész bele találja a szerepébe sülni, akkor is kiségetné a sugó s nem szorulna az első számú páholy segélyére.

— **Galamblovészlet** volt vasárnap, nov. 14-ikén Ráczalmáson Két jutalomdíj volt kitéve e versenylovészetre, melyek közül az első Ritter István, a második Boronkay József nyerték el, mindkettő kitévő lövő. A galamblovészetet fényes és igen sikerült bál követe, mely másnap reggelig tartott. A helybeli s vidéki szépek nagyszámmal voltak jelen a kedélyes mulatságon. Ráczalmás régi jóhírűből nem enged semmit.

— **A fejemegyei közoktatásügyi** mult október hóban a betegforgalom következő volt: szeptember hóról ápolás alatt maradt 15, október 31-ig felvétel 26, ápolatott tehát összesen 41. Ezek közül gyógyult 16, gyógyítatlanul elbocsátott 1, meghalt 1. Október hó végén ápolás alatt maradt 23.

— **A palota-kulvárosi olvasó-kör,** vasárnap e hó 20-kán saját helyiségében táncvigalmat rendez saját könyvtára javára. A kör ezen tánczestélyét ajánljuk közönségünk figyelmébe s hiszszük, hogy a pártolás nagy leend.

— **Az „Apollo“** című zeneműfolyóirat negyedik kötete legújabbban megjelent novemberi füzetének tartalma: I. Három híres magyar nótá Biháritól I. Mikor a pénze elfogyott, II. Primalis nótá. III. Fris magyar, zongorára ártira Wachtel Aurel. 2. Perichole, francia négyes Offenbach hason című operette je után zongorára szerkeszté Nagy Béla. 3. Réverie, zongora és hegedűre szerz. Bella János Lipót. 4. Felöltözöm fehérbe, kedvelt népdal ének- és zongorára ártira id. Abrányi Kornél. — A borítékon: Beliczay Gyula életrajzi vázlat, stb. Előfizetési ár egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

— **Kletzer Feri** elsőrangú hazai gondokaművész által rendezendő hangverseny programja következő: I. Szakasz: 1) Sonata, I-ső szakasz. Zongorára és gondokára Rubinsteinől, előadják: Bogáthy Elza k. a. és Kletzer Feri ur. 2) a) Adagio, Mendelssohntól, b) Abrándozás, Schumantól, előadja Kletzer Feri ur. 3) Tarantelle, zongorára Lisztől, előadja: Bogáthy Elza k. a. 4) „Die Mutter vor Gericht,“ Dramatische Solo Scene von Mautner, vorgetragen von der Russischen Hofchauspieler Frau Valarie Kletzer Gréy. 5) a) Szerelmi dal, b) Mazurka, gondokára, előadja; Kletzer Feri ur. II. Szakasz: 1) Nagy kettős, Lohengrinből, Wagnertől, zongorán és gondokán előadják: Bogáthy Elza k. a. és Kletzer Feri ur. 2) a) Aria, 15-ik századból, Gergelostól, b) „Indiai (j)jeli zene,“ eredeti után, előadja gondokán: Kletzer Feri ur. 3) Magyar Rapsodia, Lisztől, előadja: Bogáthy Elza k. a. 4) Melodrama, „Éji látogatás“ Gyulay Páltól, zenéjét szerz. Huber Károly. — Előadja zongora és gondokára kíséret mellett: Valeria Kletzer-Gréy asszony. 5) Ázsiai tánczok, gondokára szerz. és előadja: Kletzer Feri ur. — Helyárak: Körszék 2 frt, számozott szék 1 frt. 50 kr., belépti-jegy 80 kr., deákjegy 40 kr. Jegyek előre válthatók Klökner Péter ur műkereskedésében és a hangverseny estéjén a pénztárnál. Kezdeté 7 óra kor. — Ajánljuk ezen érdekes hangversenyt közönségünk figyelmébe. A hangverseny a „magyar király“ vendéglő emeleti nagytermében leend. Közönségünk kiváló művelzetben részesülend e hangversenyen. Sajnáljuk, hogy a hangverseny tartása a színházban nem történhetett, mely nagyobb számú közönséget fogadhatott volna be.

— **Az új mérték** használata a jövő év elejétől kötelezővé válik, figyelmeketjük közönségünket, különösen borkereskedőket, korecsmárosokat, hogy az üzlethez tartozó ürmértékek hitelesítettéről gondoskodjanak, mert az új év beálltával az adásvevések csakis hitelesített mérték szerint történnek.

— **Megjelent:** „Levélzerinti oktatás a német nyelv öntanulására.“ Irja és kiadja Róder Adolf 7-ik füzet. Az egész mű 40 levelet foglal magában és két tanfolyamra van beosztva. Egy-egy levél ára 20 kr., egy egész tanfolyam pedig csak 3 frt. o. é. Megrendelhető minden hazai könyvárusnál vagy szerzőnél Szombathelyen. E díszesen kiállított folyóirat az eléggé ismert Toussaint-Langenscheidt tanmódszert vette alapul és a német nyelv alapos megtanulását a legrovi debb idő alatt biztosítja.

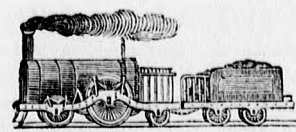
— **Hütlén Seladon.** B. Jenő 38 éves budapesti illetőségű cipészlegény forró érzelmet táplált kebelében, egy Zsuzsi nevű 21 éves balaton-gyarmati illetőségű és helyben szolgáló leánycseléd iránt, s mintha csak szurtos fonállal varták volna oda képét szívéhez,

vagy mintha esirizzel ragasztották volna oda, úgy oda volt az tapasztva. Mikor úgy talpaltgatótt, vagy fejelt egy-egy rongyos cipőt, oly édesen eludott gondolkozni: milyen boldog lesz ő valaha az ő kedves Zsuzsikájával. Zsuzsika detto hasonló gondolatokkal tépelődött, midőn a csuspejzt berántotta vagy elmosogatott, s gyakran édes sóhaj bugyborikolt fel szíve fenekéből, midőn a kedves sujszter legényre gondolt. Hanem ez a sujszterlegény nagyon gonosz csont volt ám, mert nem elégedett meg Zsuzsi szerelmével, hanem pénzét is elesalta tőle, azon ígérettel, hogy esküvő napján visszafizeti az imádott lénynek. Így sikerült is neki 80 frt. készpénzt és 18 forint értékű holmit kiesalni; azután a boldog szerelmi viszonyt, mely három hóig tartott, azzal szakította meg, hogy egy szép reggelen eltűnt. A rászédett leány annyira megáprehendálta a kedves hűtlenségét, különösen azért, hogy vele együtt 98 forintja is elpárolgott, — hogy az esetet a rendőr hatóságnál bejelentette. Hol nevezett szőkevény körözése végett a kellő lépések már megtétettek. Szegény suszterlegény! Ezelőtt Amor üldözött, s most a policzia vette kezébe Amor szerepét.

— **A fejemegyei és városi régiségár** számára Grünfeld Rudolf ur Bodajkról egy darab György szileziai herezeg által 1661 dik évben veretett ezüst érmet adományozott.

— **Hütlén tanonc.** Kolin Mór 15 éves izr. kereskedőtanonc csütörtökön 50 frt. kieslése után városunkból megszökött. A rendőrség azonnal táviratot intézett a budapesti rendőrséghez nevezetnek elfogattása iránt. Kolin Mór azonban még a távirat beérkezése előtt elfogták s a nála még meglévő 40 frt. 61 krral egy fővárosi rendbízott kíséretében ide küldték.

— **Színház.** Kedden, nov. 16-án adatott: „II-ik Károly,“ dráma 5 felvonásban, irta: Giacometti Pál. Fordította: Csepreghy L. A ezimszerepet Bérczy ját-szotta, habár az első jelenetekben nemis volt kielégítő alakítása, főleg gyors beszéde, mely sokszor hadarássá vált — rontá játékát, mégis később sikerrel betöltő nagy szerepét. A könnyelmű királyt jól jellemzé, de azon jelenete is sikeres volt, midőn önállóságra ébredve, eddigi hibáit belátja s Katalin kezét, jobbulást ígérve megkéri. A többi szereplők közül kiemelendő Kömi vesné hatásteljes játékáért, szépen szavalt s szerepét bensőséggel átérzeve oldá meg. Kendy alakítása nem volt jó, mert a büszkeség által neveltségessé válándó spanyolból inkább bohócot csinált. Kielégítőleg játszott Orsy, Balogh, Bényei, Kovács, Szabóné, Pifkó Lina megjelenése fejedelmi volt, de szerepe nem minden helyzetét adta bensőséggel. Közönség kevés szá-mal. — Szerdán, nov. 17-én adatott: „Szegedi kupez,“ énekes vigjáték 3 felvonásban. A darab nem nagy közönséget vonzott a mai előadásra, mindazonáltal a jelen voltak élvezetesen töltötték az estét. Hogy a közönség jól mulatott, abban nem a darabnak, mert az egy silány férczmű, hanem a szereplő személyzetnek érdeme volt. Első helyen H. Mindszenti Kornéliát kell megemlitenünk, e jeles művésznöknek, kinek ezüst csengősű dala még most is füleinkben hangzik. Mindszenti Kornéha énekével elragadta a közönséget, s minden egyes dal után zajosan megtapsolták, s a közönség lelkesedése tetőpontját érte el, midőn a kiténtetett a sok taps után ismét kijött a színpadra s így szólt: „Ma olyan jó kedvem van, hogy még egy magyar dalt fogok énekelni.“ Lett is erre taps quantum satis! A többi szereplő játéka szintén sikerült volt, különösen Kőmivesné és Kendy játéka tetszett leginkább. — Csütörtökön, nov. 18-án adatott: „Kornelia,“ színmű 4 felvonásban. Irta: Toldy István. A darabot már egyszer részletesen ismertettük, most bővebben nem szólnk róla. A szereplők közül Kőmivesné emelkedik ki, különösen bensőséggel adta a harmadik s negyedik felvonás igen szép jeleneteit. A férjet megtált nőt, ki a sértő mellőzésért válni akar bensőséggel alakítá. Megható volt azon jelenet is midőn anyja haláláról értesül. Azonban a görögötz elmaradhatott volna. Szilágyi a kéjsóvár, gyenge jellemű férjet művészi sikerrel jellemzé. Hevesy is iparkodott; voltak különösen a harmadik felvonásban sikerült jelenetei is, s ha igyekezik s szerepeit áttanulmányozza, szép reményekre jogosít. Orsy a lelkész szerepében kielégítő volt, azonban figyelmeztetjük, hogy az öltözékre gondot fordítson, mert azon szennyes valami, mit reverendaként viselt minden illusiót elront s neveltséget idéz elő. Orsnyé is betölté rövid szerepét. A segéd-személyzet hűlőnösen a 2-ik felvonásban gyarló öltözékével tünt ki; azaz összeszedett-vedett öltözék, melyben megjelentek, egyáltalán nem illett salonba. Közönség közép számmal.

Vasuti menetrend.

Budára regg. 3 ó. 55 p. d. u. 1 ó. 50 p. este 6 ó. 30 p. Budáról regg. 7 ó. 15 p. d. e. 10 ó. 45 p. este 9 ó. 40 p.

Kanizsára regg. 9 ó. 30 p. d. u. 2 ó. 25 p. éjjel 12 ó. Kanizsáról regg. 6 ó. 25 p. d. u. 2 ó. 0 p. éjjel 10 ó. 45 p.

Ujszónybe regg. 10 ó. 18 p. éjjel 12 ó. 23 p. Ujszónyból d. u. 2 ó. 33 p. éjjel 11 ó. 37 p.

Veszprémbereg. 9 ó. 34 p. éjjel 12 ó. 7 p. Veszprémből regg. 1 ó. 24 p. d. u. 4 ó. 34 p.

